

zjišťovány v zahraničních vzdělávacích systémech. Shromážděné příklady jsou pro ČŠI inspirací při tvorbě vlastních indikátorů a postupů pro spravedlivější hodnocení škol. Samotný návrh indikátorů vhodných pro použití v ČR přesahuje rámec této zprávy a bude předmětem dalších aktivit České školní inspekce. Cílem této zprávy nebylo navrhnout, které indikátory lze převzít do ČR a jaké jiné možné cesty se nabízejí v našem lokálním kontextu. To je předmětem další činnosti, jejímž výsledkem bude unikátní sada indikátorů pro české prostředí. V této detailní úrovni konkretizace až na položky indikátorů je totiž přenositelnost zkušeností ze zahraničí téměř nulová. Nicméně obecné přístupy k jejich definici, zacílení i práci s nimi je naopak vhodnou inspirací pro další tvorbu. S vědomím této skutečnosti je zapotřebí číst tuto zprávu.

Dále je třeba upozornit, že jednotlivé kapitoly pracují s pojmovým aparátem, který je podobný nebo shodný s tím českým, ovšem v různých státech mohou mít tyto pojmy různý význam a smysl, proto jsou v jednotlivých kapitolách i vysvětleny a je potřeba s nimi pracovat v kontextu konkrétního státu, nikoli v kontextu České republiky.

V této zprávě jsme shromáždili inspirace z celkem devíti zemí a deseti vzdělávacích systémů, konkrétně pak v abecedním pořadí z Austrálie, Belgie (vzdělávací systém Francouzského společenství), Francie, Německa (vzdělávací systémy Severního Porýní-Vestfálska a Hamburku), Norska, Rakouska, Švédska, Švýcarska a Velké Británie (vzdělávací systém Anglie).

První část zprávy je tvořena třemi kapitolami, jež zpracovali zahraniční odborníci z prestižních univerzit, kteří v daných systémech působí a s daty systematicky pracují. Tuto část otvírá kapitola 2 o Anglii, z pera Sonie Ilie z Cambridgeské univerzity, následovaná kapitolou 3 o Švédsku, kterou zpracovala Kajsa Yang Hansen z Göteborgské univerzity. Obě země mají dlouhou tradici shromažďování dat o sociálním složení žáků škol a dlouhodobě jich užívají k monitorování nerovností ve vzdělávání. Další kapitolu připravil Nathanael Friant ze Svobodné univerzity v Bruselu, který se zaměřil na vývoj indikátorů ve Francouzském společenství Belgie. Na rozdíl od dvou předešlých zemí je pro nás případ Francouzského společenství Belgie inspirativní i v tom, že začínali z bodu nula poměrně nedávno a potýkali se s neochotou poskytování dat a museli nově nastavovat systémy vzájemného předávání dat mezi orgány státní správy. Práce s individuálními daty žáků a studentů (byť v anonymizované podobě, jak je to běžné v Anglii i Švédsku) pro ně nebyla možná. Uvedené tři zprávy podrobně popisují dostupná data o sociálním zázemí žáků a ukazují, jak mohou být využívána k monitoringu spravedlivosti ve vzdělávání. Příspěvky zahraničních autorů doplňuje kapitola 4, v níž Markéta Monserud stručně shrnuje dostupné sociální indexy v německy hovořících zemích, které jsou České republice kulturně bližší než Anglie, Švédsko nebo Belgie. Zatímco první čtyři kapitoly se věnují spíše indikátorům a možnostem jejich využití, závěrečná kapitola 6, kterou zpracovala Eva Potužníková, systematicky ukazuje, jak jsou v různých zemích reportovány výsledky škol tak, aby zohledňovaly rodinné zázemí žáků a školám poskytovaly co nejpřesnější zpětnou vazbu o jejich práci. Tato kapitola obsahuje také ukázky výstupů z online systémů určených k předávání výsledků školám, případně rodičům² a širší veřejnosti.

Zprávu je vzhledem k jejímu rozsahu možné číst výběrově, jako např. jednotlivé kapitoly a případové studie jednotlivých vzdělávacích systémů (kapitola 2 až 4) či jazykových oblastí (kapitola 5), případně se lze zaměřit na přečtení přehledové kapitoly 6. Tomuto způsobu čtení odpovídá i uvedení literatury za jednotlivými kapitolami – a nikoliv souhrnně na konec zprávy. V závěru zprávy pak shrnujeme zjištění ze studia popsaných případů zahraničních zkušeností, které jsou pro nás poučením pro další práci na tvorbě indikátorů.

² Za rodiče považujeme v této zprávě všechny osoby, které jsou formálně odpovědné za péči o dítě.

